

**WILLEM
BARENTSZ
POOL
INSTITUUT**

POOLJOURNAAL

Jaargang 7 nr. 3

Pooljournaal is voor iedereen met interesse voor het Nederlandse poolonderzoek

De toekomst van de Arctische Regio

Postbus 716
9700 AS Groningen
050-3635826
wbpolarinstitute@gmail.com
www.wbpolar.nl
www.facebook.com/wbpolar

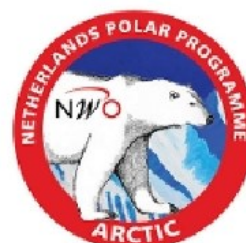
In september 2014 bracht de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) een adviesrapport uit waarin ze pleit voor een volwaardige Arctische strategie voor de behartiging van Nederlandse belangen in het Noordpoolgebied: 'De toekomst van de Arctische regio: samenwerking of confrontatie?' Klimaatverandering, geopolitieke ontwikkelingen en economische kansen maken het Noordpoolgebied namelijk steeds relevanter, ook voor Nederland. Maar de politieke en beleidsmatige aandacht is nog te beperkt, te versnipperd en te weinig strategisch. Om hier verandering in te brengen stelt de AIV voor een interdepartementale commissie voor Arctische aangelegenheden in te stellen. Ook de EU moet een grotere rol gaan spelen in het Noordpoolgebied vanwege de grote strategische en economische belangen en vanwege de bijdrage die de EU kan leveren met betrekking tot klimaatvraagstukken, duurzame ontwikkeling en rampenbestrijding.

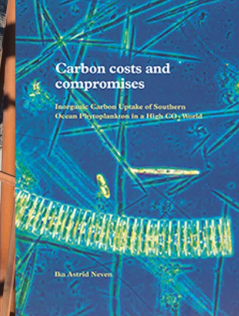
http://www.aiv-advies.nl/ContentSuite/upload/aiv/file/webversie_AIV90_NL.pdf

NWO komt met nieuw strategisch plan voor poolonderzoek

De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek heeft in december 2014 een nieuwe strategie voor het Nederlandse poolonderzoek uitgebracht. In de periode 2016 – 2020 wil het Nederlands Polair Programma (NPP) inzetten op economische en maatschappelijke belangen. De uitvoering van het strategisch plan is wel afhankelijk van een versterkte voortzetting van de financiering. Dit strategisch plan wil een bouwsteen zijn van het totale polaire beleid van de Nederlandse regering. Het NPP wordt in de huidige periode gefinancierd door 4 ministeries, namelijk OCW, Infrastructuur en Milieu, Buitenlandse Zaken en EZ. Daarnaast financiert NWO zelf het NPP. Voor de komende strategieperiode hoopt NWO op een versterkte inzet van deze ministeries plus bijdragen vanuit het bedrijfsleven. De onderwerpen binnen het NPP kennen immers aanknopingspunten met de 3 zogenaamde topsectoren Water, Logistiek en Energie. Het strategisch plan voorziet dan ook dat bedrijven betrokken zullen worden bij de organisatie van financieringsrondes.

<http://www.nwo.nl/actueel/nieuws/2014/alw/strategisch-poolplan-2016-2020-zet-in-op-economisch---maatschappelijke-relevantie.html>

De Jonge Poolonderzoeker

Waar wordt hij warm van?

In de serie 'De jonge Poolonderzoeker, waar wordt hij/zij warm van' vragen we elke keer een jonge onderzoeker naar zijn/haar onderzoek en gaan we in op de drijfveren. Dit maal is het woord aan promovendus Rob van Bemmelen van de afdeling Resource Ecology van Wageningen UR.

Kun je in een paar zinnen aangeven waar het project over gaat?

Het doel van mijn onderzoek is om de migratie van een drietal Arctische zeevogels in kaart te brengen: Kleine en Kleinste Jager en Grauwe Franjepoot. Waar gaan ze heen en wanneer? Hoe trouw zijn ze aan hun migratieroutes en overwinteringsgebieden? Hebben de condities in de overwinteringsgebieden consequenties voor de prestaties in het broedgebied? En andersom, wat er het effect van broedzorg op de daaropvolgende migratie?

Wat vind je leuk aan je onderzoek?

Allerlei aspecten! Het veldwerk is natuurlijk fantastisch: het vangen en observeren van vogels en het wekenlang struinen over de Zweedse en Noorse toendra! Als fanatiek vogelaar, met bijzondere interesse in zeevogels, voelt het als een enorm voorrecht om met (deze) vogels te mogen werken. Het analyseren van de data is uitdagend en vereist creativiteit. Daarnaast is ook de samenwerking met buitenlandse onderzoekers die op Groenland en Spitsbergen werkt is erg leuk en inspirerend.

Rob van Bemmelen met 2 kleinste jagers (foto van Christian Brinkman)

Wat is je meest spannende moment tot nu toe geweest in je onderzoek?

Ik breng de migratieroutes in kaart met kleine dataloggers, geolocators, die ik bij jagers bevestig aan een ring om een poot. In een later jaar moet ze terugvangen om de data te kunnen downloaden. Het terugvangen van de eerste Kleinste Jager met geolocator was enorm spannend. Zou alles goed gegaan zijn? Zou er überhaupt data op staan? En natuurlijk: waar was de vogel geweest? Welke route en welke tijdschema had hij aangehouden? Ik heb nu al een aantal vogels teruggevangen, maar het blijft elke keer weer zenuwslopend!

Hoe avontuurlijk moet je zijn om in de poolgebieden onderzoek te doen?

Je moet wel van avontuur houden denk ik, en kunnen omgaan met plotselinge veranderingen. Tijdens veldwerk gaat er vaak vanalles anders dan je vantevoren had bedacht. Daar moet je dan een mouw aan zien te passen. Bovendien moet je houden van het fysieke aspect: lange dagen, grote afstanden lopen, kamperen.

Zie ook: de blog van Rob:

<http://overthetreeeline.wordpress.com/>

Nieuwe uitgaven en overig nieuws

De Noordse Compagnie

Louwrens Hacquebord

Dit jaar is het 400 jaar geleden dat de Noordse Compagnie (NC) is opgericht. In zijn nieuwste rijk geïllustreerde boek doet Louwrens Hacquebord verslag van deze Compagnie die zich op de walvisvaart richtte. Toch zijn de opkomst, bloei en ondergang van deze compagnie een heel interessante periode uit de Nederlandse walvisvaartgeschiedenis. Mede dankzij archeologisch veldonderzoek in de nederzettingen van de NC in het Noordpoolgebied en nieuw archiefonderzoek veel nieuwe kennis over de jaren van de compagnie verzameld.

<http://tinyurl.com/le56cnl>

Carbon costs and compromises

Proefschrift Ika Neven

Op 19 september 2014 promoveerde Ika Neven op het proefschrift *Carbon costs and compromises, Inorganic carbon uptake of Southern Ocean phytoplankton in a high CO₂ world*. Ika Neven heeft, in experimenten met verschillende CO₂-concentraties, de koolstofopname en algengroei in de zee rond Antarctica gemeten. Zij concludeert dat ijzer en licht de meest relevante factoren zijn voor de primaire productie in de Zuidelijke Oceaan, maar dat verhoogde CO₂-concentraties een gering additioneel effect hebben. Het stimuleren van de

biologische koolstofpomp kan de toename van CO₂-concentraties in de atmosfeer als gevolg van antropogene activiteiten verminderen.

<http://tinyurl.com/qd6vmqa>

De vergeten held – Sjef van Dongen

Frans Mouws

Het levensverhaal van Sjef van Dongen laat zich vertellen als een spannend jongensboek. Begin jaren twintig kreeg vader Van Dongen een baan bij de Nespico (de Nederlandse Spitsbergen Compagnie) een bedrijf dat zich bezig hield met de exploitatie van steenkoolmijnen op Spitsbergen. De zaken gaan aanvankelijk goed en vader van Dongen weet in 1923 een baan voor zijn zoon te regelen – die op school niet goed mee kan komen – op het verre, verlaten en koude Spitsbergen. Niet wetende dat zijn zoon een paar jaar later een rol zal vervullen in de grootste poolreddingsoperatie ooit.

<http://tinyurl.com/mtt2tf8>

Het warme Noorden

Onder deze titel heeft de VPRO een documentaire uitgebracht die de positieve kanten van klimaatverandering in het Arctisch gebied belicht. In het noorden staat men te juichen nu de klimaatverandering een feit is: als we zo doorgaan is in 2040 het ijs van de

Noordpool gesmolten. We zien gletsjers verdwijnen en hele vissoorten migreren. De gevaren kennen we maar waar liggen de kansen? Want een wereld zonder Noordpoolijs wil zeggen dat er nieuw gebied ontstaat om te ontdekken, te ontginnen én te bevaren.

<http://tinyurl.com/lylk3w4>

Arctic Academy

Onder de naam Arctic Academy kunnen ook toeristen mee met de expeditie naar Edgeøya in Oost-Spitsbergen, die wij in 2015 organiseren. In het Pooljournaal hebben wij al diverse malen aandacht besteedt aan deze expeditie onder de naam SEES.nl. Met de Ortelius, een toeristenboot van Oceanwide Expeditions, kunnen wij dankzij een bijdrage van NWO met een groep van 60 wetenschappers en beleidsmakers een unieke reis maken naar Edgeøya van 19-28 augustus 2015. De overig 60 plaatsen worden verkocht aan toeristen en andere geïnteresseerden.

<http://tinyurl.com/m3thngo>

Pool tot Pool 2015

De Pool tot pooldag 2015 vindt plaats op zaterdag 14 maart. Er is op deze dag o.a. aandacht voor de expeditie naar Jan Mayen waar wij in onze vorige editie van het pooljournaal aandacht hebben besteedt.

<http://www.pooltotpool.nl>

Het Willem Barentsz Poolinstituut is een bundeling van kennis, onderzoek en onderwijs over de Noord- en de Zuidpool.

Het Pooljournaal verschijnt twee à drie keer per jaar.

Heeft u nieuwstips of wilt u zich aan- of afmelden voor het Pooljournaal, stuur dan een email naar wbpolarinstitute@gmail.com. Eerder verschenen nummers vindt u op onze website: www.wbpolar.nl. Volg het laatste nieuws op www.facebook.com/wbpolar

**WILLEM
BARENTSZ
POOL
INSTITUUT**